

Sveriges förenade studentkårer

2019-01-17

Dnr P3-1/1819

Till: Jämlikhetskommissionen (Fi 2018:07)

Inspel till Jämlikhetskommissionen (Fi 2018:07)

I Jämlikhetskommissionens uppdrag ingår bland annat att ”föreslå åtgärder som kan bidra till att utjämna skillnader i uppväxtförhållanden, samt i möjligheter till *god utbildning* och arbete med goda arbetsvillkor” (Dir 2018:74). Sveriges förenade studentkårer (SFS) har länge jobbat för breddad rekrytering till högskolan, just för att vi ser att det finns saker att göra för att ungdomars utbildningsval inte ska styras så mycket av exempelvis föräldrarnas sociala bakgrund. Men vi ser även att högre utbildning spelar en direkt roll för arbetsinkomsterna, vilket medför att kommissionens direktiv knyter an till frågor om dimensionering och anpassning av utbildningsutbudet. Vi tror att det både finns möjligheter och en del fallor om man vill använda högre utbildning som ett instrument att påverka arbetsinkomsterna. SFS vill därför framföra några synpunkter i hopp om att kommissionen ska ta dem med sig i sitt arbete.

Universitet och högskolor behöver goda förutsättningar arbeta med breddad rekrytering och breddat deltagande. Det pågår ett arbete med att rekrytera fler från underrepresenterade grupper, men det finns fortfarande en snedrekrytering till högskolan och några lärosäten kan förmodligen spela en mer aktiv roll. Universitetskanslersämbetet beräknar till exempel att drygt 5000 personer med goda gymnasiebetyg i varje årskull väljer bort högre utbildning (*Förkunskaper, social bakgrund och rekrytering till högskolan*, UKÅ 2018-03-27/5). Det skulle gynna både individerna och samhället om de utbildade sig mer. Samtidigt behövs ett arbete för att alla som är behöriga och har blivit antagna ska ges förutsättningar att fullfölja utbildningen. Flera lärosäten menar dock att ett mer fördjupat uppdrag kring breddat deltagande eller breddad rekrytering måste förenas med ett motsvarande resurstillskott. SFS anser att det är tydligt att anslagen till högre utbildning är urholkade och att det drabbar kvaliteten i verksamheten. Breddad rekrytering och breddat deltagande är dock viktiga utvecklingsområden, varför det här kan uppstå en svår avvägning. Om kommissionen avser att föreslå nya mål eller uppdrag till lärosätena gällande breddad rekrytering/deltagande, så bör kommissionen beakta att det inte får belasta lärosätenas övriga resurser så att det drabbar utbildningskvaliteten negativt.

Det ska finnas god tillgång till högre utbildning i hela landet. I Jämlikhetskommissionens direktiv nämns att skillnaderna mellan land och stad samt mellan olika regioner/kommuner måste minska. Det är en viktig ambition, som dock måste sättas i relation till andra högskolepolitiska mål och de myndighetsuppdrag som redan finns. I och med att personer från landsbygden är underrepresenterade inom

högskolan, så ska de redan idag ingå som en målgrupp inom lärosätenas och Universitet och högskolerådets (UHR) uppdrag kopplat till breddad rekrytering (1 kap 5 § HSL, respektive 14 § instruktionen för Universitets- och högskolerådet (2012:811)). För vissa lärosäten kan den geografiska/regionala spridningen vara en viktig prioritering inom arbetet med breddad rekrytering, men vid andra lärosäten kan det vara mer prioriterat att uppnå en jämnare fördelning med i andra avseenden, exempelvis utifrån kön eller föräldrarnas utbildningsbakgrund. Det är således viktigt att ta ett samlat grepp om jämlik tillgång till högre utbildning. Kommissionen bör vara försiktig med att lägga förslag till universitet och högskolor som handlar specifikt om den regionala/geografiska snedrekryteringen. Eventuella förslag bör inte formuleras förrän det har skett en dialog med högskolesektorn. Annars riskerar jämlikhetsfrämjande insatser med fokus på en viss faktor att drabba andra faktorer negativt, med följden att jämlikheten till sin helhet inte främjas.

Akademins kärnverksamhet går ut på att skapa, förädla och sprida kunskap. Det måste vara utgångspunkten om kommissionen lägger förslag som rör högre utbildning. Många jämlikhetsfrämjande åtgärder går att motiverat utifrån kärnuppdraget och kan till och med stärka det. Ambitionen att öka jämlikheten får dock aldrig ta överhand och inverka negativt på kärnuppdraget, exempelvis genom att sänka målen i utbildningen eller tumma på forskningsanknytningen.

All utbildning ska hålla hög kvalitet. En grundläggande förutsättning för att högre utbildning ska kunna bidra till ökad jämlikhet är att alla studenter erbjuds en bra utbildning som de kan få användning av. Därmed är det inte säkert att riktade insatser är det bästa sättet att inom ramen för högskolans uppdrag öka jämlikheten i samhället: Riktade insatser bör alltid ställas mot möjligheten att ge högskolesektorn bättre förutsättningar att fokusera på kärnverksamheten.

SFS finns tillgängliga om kommissionen vill föra en dialog med berörda parter om högre utbildningens roll inom sitt uppdrag. Att alla ska ha rättvisa chanser till högre utbildning är en målsättning som vi gärna bidrar till.

Daniel Lindblom
Vice ordförande

daniel.lindblom@sfs.se
070-545 75 57

Sebastian Lagunas Rosén
Politisk sekreterare

sebastian.lagunas.rosen@sfs.se
08-545 701 10